

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Rózsa-tér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden körlemény. Kéziratok a levelek vissza nem adatnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 f. c. — Félévre 5 f. r. — Negyedévre 2 f. r. 50 kr. — Egy hóra 1 f. r.
HIRDETÉSI DÍJ:
Ot-hasabon posttaor egyeztető 5 kr. — Helygördj minden hirdetésért 10 kr. — Ot-hasabon posttaor egyeztető 5 kr. — Nyilatko 4 hasabon posttaor 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Rózsa-tér, Kardos-ház, 16. szám.
Ide küldendők az előfizetési penzek, a kiadás körüli pen azok és a hirdetések. Hirdetések felvételnek helyben Ziche mann H. közvetítéssel iradjában is.

Ezt jó lesz az ellenzéki sajtónak megjegyezni.

I.

(T.) Szólj igazat, be török a fejed! — Hát csak törjék. Aki a nyilvánosság sörpójába lép, az készüljön el az ilyenekre. A hízelgőnek nem török be fejét, hanem ha kiismerték, meg vetik, s így sokkal inkább kívánom hogy a fej beverésében, mintsem hogy a megvetésben részesüljek. Nagyon tudom tehát, hogy t. ellenzéki lapjaink keményen meg fognak reám haragudni, s hogy kiélesített tollaikat szívem tájának szegezendik; olvasóikat ellenem ingerlik és el fognak nevezni ki tudja minek; mind ez nem fog alterálni, s egy helyeslő fejbölnítés a mit a gondolkozó olvasótól nyerni fogok, minden reám halmazott gorombasággért kárpótoland.

Ellenzéki lapjaink azon beszélgetését tehát, hogy a hadsereg a jövő 1883-ik évben talán 600 ezer forinttal ismét többre fog kerülni mint ez idén került, és tisztá akadémiánk, a mi két millióba kerülne, még sem lesz, nem hallgathatom szó nélkül. Nem azért mintha talán az bántana, hogy amit állítanak, az nem igaz, hanem azért, hogy olyasmit követelnek ami nem hazafiság, és mindig hazafias szinben akarják feltüntetni. És hogy mindjárt a tisztá akadémiáról szólnak, tehát amint azt még a mult delegációk alkalmával kifejtettem: tisztá akadémiára, mely a közös hadsereg számára nevelne tisztákat, nincs szükség. A jelenleg létező tisztá akadémiák tökéletesen elegendők; és mert a Budapesten felállítandó, tisztá a közshadsereg számára képező akadémiában sem tanítanak másra és másképen. miut tanítanak azokban melyek fennállnak s melyekbe a magyar nyelv is behozatott, hát csupán azért, hogy ilyen, semmi szükségét nem pótoló akadémiá Budapesten is legyen, két milliót kiadni, nem lenne helyes.

Nem pedig annál inkább, mert amint a katonai növendékek számában is kitűnik. 800 növendék közt csak is 90 a magyar. Nem azért pedig, amint állítatik, hogy t. i. magyar tisztá akadémiá nincs, hanem azért, mert a magyar fiu nem sze-

ret katonáskodni. Mert ha akar, éppen úgy talál utat a felvételre, mint találna akkor; aki pedig nem akar, nem lépne be akkor sem; és egy külön budapesti akadémiával legfeljebb is azt nyernők, hogy bele kerülne két millióba, s legfeljebb egy néhány magyar fiuval lenne több tanuló, mint jelenleg. De mert hát tudja az ellenzéki sajtó, hogy ezen nem szükségelt nagy költséget a kormány nem fogja megadni, hát azért követeli s mert a szükségesekről meg azt tudja, hogy nem mellőzhetőnek: azért ellenzékieskedik. És hogy nem hazafiaskodásból ellenzi a hadügyminiszter előterjesztésének megszavazását, azért állítjuk, mert az az ellenzékieskedés éppen oly hazafiatlan, mint az a hecz, hogy a nem szükségelt akadémiára minden áron ki kell dobni a két milliót.

Egyébiránt azt, amit az ellenzéki sajtó a hadügyminiszter előterjesztése ellen beszél, maguk a külföldi lapok is elítélik, mert ha bár valamennyi külföldi lap a nagy hadseregek tartása ellen agítál, egyetlen egy sínes, mely azt a politikát, a mely politika sajtá államának hadseregét leszállítani uni sono kezdené meg, örült politikának ne tekintené. Sőt ha már a dolgok így állnak, minden, hazáját szerető nemzet oda törekszik, hogy minél erősebb védelmi, s ha kell, támadó állapotba helyezhesse magát. Az az Olaszország pedig, mely belátta, hogy oly gyenge hadsereggel, mint amilyennel Custozza előtt birt, nemcsak, hogy ellentállást nem, de még csak tekintélyt sem képes kifejteti; és mert belátta: hogy gyenge hadsereggel bíró államokkal más államok csak paczkázhatnak, mint az a tuniszi ügyben Franciaország tette; hogy a gyenge államok gyakran legsarkalatosabb érdekeiket is feláldozni kénytelenek, — tehát nemcsak, hogy a hadsereg leszállítására nem gondol, hanem azt még emelni akarja. És a mely párt legjobban akarja, az az olasz ellenzék maga.

Mikor Olaszországnak 700 millió volt a deficitje, a helyett, hogy a hadsereg létszámának leszállítására gondolt volna, a létszámát emelésére szavazott meg száz milliót. — És nem ment tönkre! Hanem megadóztatták még a levegőt is. És nem pusztultak el! Hanem

igen is, éppen azért állnak ma ott, hogy az olasz kormány adó leszállítást hozott javaslatba. A z ellenzék azonban arra is azt mondja, hogy: nem kell! Fizetünk! Hanem a hadsereg létszámát kell emelni még mindig.

Pedig az olasz hadsereg az utóbbi években száz milliókat emésztett föl. El is van látva, ugy, amint kevés hadsereg Európában, te geri flottája pedig az angol után helyeztetik. És az olasz ellenzék még most is azt mondja: Nem elég! Fizetünk! Hanem az országot és az olasz nemzetet még erősebbnek akarjuk látni.

Hát most már nem tudom én, hogy melyik ellenzékét kelljen hazafiasabbnak tartanunk, az olasz-e vagy a magyart? Azt-e, amelyik ha arra az országnak szüksége van, semmi áldozatot nem tart soknak, vagy amelyik így beszél:

„Óh nép! Megint száz milliót felül kell a hadsereg! Borzalom! Tökéletesen megnyudnak! Már ugyan elvették utolsó rongyodat, utolsó filléredet és utolsó falat kenyeredet, de mert azért még is maradt, hát most aztán elveszik mind egy cseppig. Ide nézz!«

Képviselőválasztások Csikszereván Sánta Lajos, a szabadelvű párt jelöltje óriási 502 főnyi szavastöbbséggel képviselővé választott. A szelsőbaloldali, mint olvasóink emlékezni fognak, e kerületben is szerencsét akart próbálni. Orbán Balázs, Ugron Gábor s e párt több erdélyrezi szövívője kísértette meg a csiki székeység e fontos pontjának az egyedül üdvözítő szelsőbali hittvallásra áttérítését. E választás, eme törekvés eclatáns meg-husítását jelenti.

Márosvásárhely első választókerületében az új képviselőválasztás az elhunyt Knöpfler helyére f. évi november hó 15 ére tüzett ki. A szabadelvű párt Borosnyai volt képviselőt szándékszik fel léptetni Györfly Pető ellenzéki jelölttel szemben.

Az új előléptetések a közös hadseregben. Az új előléptetések általános képét nyújtja a következő lajstrom: vezérőrnagygyá előléptetik 17 ezredest. A vezérkarnál: ezredessé 3-at, alezredessé 7-et, őrnagygyá 9-et, kapitánygyá 11-et. A vadászcsapat és gyalogságnál: ezredessé 16-ot, alezredessé 25-öt,

őrnagygyá 40-et. A vadászcsapatnál: kapitánygyá 17-et, főhadnagygyá 9-et, hadnagygyá 17-et.

A gyalogságnál: II-od osztályu kapitánygyá 73-at, kapitánygyá 110-et, főhadnagygyá 111-et, hadnagygyá 114-et.

A lovasságnál: ezredessé 8-at, alezredessé 5-öt, őrnagygyá 10-et, II-od osztályu kapitánygyá 16-ot, kapitánygyá 22-öt, főhadnagygyá 29-et, hadnagygyá 52-öt.

A tüzérségnél: ezredessé 3-at, alezredessé 5-öt, őrnagygyá 5-öt, II-od osztályu kapitánygyá 16-ot, kapitánygyá 59-et, főhadnagygyá 63-at, hadnagygyá 7-et.

A mérnök karnál: ezredessé 2-öt, alezredessé 3-at, őrnagygyá 2-öt, II-od osztályu kapitánygyá 3-at kapitánygyá 4-et, főhadnagygyá 6-ot.

A hidászrezernél: ezredessé 1-et, kapitánygyá 2-öt, főhadnagygyá 1-et, s hadnagygyá 4-et. A szekeres csapatnál: ezredessé 1-et, őrnagygyá 2-öt, II. osztályu kapitánygyá 3-at, kapitánygyá 4-et, főhadnagygyá 10-et, hadnagygyá 10-et, hadnagygyá 3-at. Az egész sereg ügyi csapatnál: őrnagygyá 1-et, kapitánygyá 2-öt, hadnagygyá 2-öt.

Arany János.

Arany János végrendelete. Az elhunyt nagy költő végrendeletét e hó 23-án hirdették ki a budapesti törvényszéknél. A végrendelet kelt 1881 december 2-án, a pót-végrendelet kelet nélkül. Arany János vagyona a végrendelet szerint áll: 57,000 f. r. értékpapirból, mely nála találtatott, 30,000 f. r. értékpapir a földhitelintézetnél van letéve, 10,800 f. r. betáblázott követelés; Szalontán néhány hold fekvőség; pár ezer f. r. folyó számlára a földhitelintézetnél, 8-10,000 f. r. követelés Rath Mór ellen a munkái kiadási jogáért. Legatmok: Akadémia 1000 f. r. Kisfaludy-társaság 50 arany alapítványi kiegészítés; a szalontai ref. fiúiskolának alapítványul 1000 f. r.; 50,000 f. r. nejének. Örökösai: Arany László és Szell Piroksa. Az egész végrendeletet saját-kezüleg írta az elhunyt költő.

Arany János irodalmi hagyatéka nagy meglepetés lesz a nemzetre. Mint már említettük, Arany János irásaitalának főkjában több kézirat maradt, azonban annak tartalmáról bizonyosat nem tudtak. Mint most értesülünk, e kéziratok közt Arany Jánosnak egy egész kötetet tevő, eddig kiadatlan versei vannak. A versek egy a költő által sajátkezüleg bekötött füzetbe vannak írva s ifju korából származnak; legnagyobb részük a költő nejéhez van intéve. A füzetet Arany sajátkezüleg rajzolt inícialek-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Szemét szeméért.*)

Gyűlölte, bántottak, kizotak És megaláztak érdemetlenül. Ülője voltál a gonosznak, Csapásit tartéd védelem nélkül.

Oh, légy erősebb valahára! Töröld le gyávan omló könnyeid! Ne hajts a bölcs türes szavára, Gyűlölni ellenséget emberibb.

Örvendj, ha irigyed' baj érte, Hítvány bukása legyen ünneped. Az irgalom gyávák érénye; Erősen gyűlöl, a ki hön szeret.

Ne légy bocsánatot gyakorló, Hajts vissza a feléd dobot követ. A szív a visszhanghoz hasonló; Szelid válasz nyers szóra nem jöhet.

Jobb, hogy a gaz neved' leszidja, Mint hogy megszánjon hallgató érénye. A szánalom csak alimizsna; Annak való, ki védtelen, szegény,

Mindenkinek légy jó barátja, Ki véled egy uton halad s megért; De ha ki bántott, szed rovára S jelmondatod legyen! Szemet szeméért!

Reviczky Gyula.

* A „Magyarország“ című havi folyóiratból.

Petőfi Budavár ostroma idejében.

Irta: Körösy Sándor.

országos képviselő.

A lángelmék dynastiá képeznek — mondja Hugó Victor. — Mindnyájan koronát hordanak, beleértve a tövist is.

A mi Petőfink méltán sorolható a világ lángelméi közé — Nem számvetésben, de a haza független önállása és szabadságért vívott harcban a csatatéren halt meg.

A lángelmék sorsában ö i- osztozott; már életében koronát viselt, de e korona legnagyobb részben tövisből állott.

Csak halála után tette fejére a nemzeti kegyelet és elismerés a tisztelet koronáját, miután emlékszóbrát a fővárosban felállította.

A kegyeletes tény alkalmából sokan visszaemlékeztek Petőfőre.

Egüdtessék meg nekem is, hogy mint kortársa, s egyik szerény ugyan, de mégis barátja, megemlékezzem Petőfi élete egyik epizódjáról, Buda ostroma alatti tartózkodásáról.

Klapka György tábornok ur, utána Gyulai Pál és Irányi Dániel urak a nyilvánosság terén fejtegették már e tárgyat, de egymástól eltérőleg adták ezt elő.

Hadd járuljak én is valamivel az igazság felderítéséhez.

De mielőtt e tárgyra vonatkozó tudomásomat előadnám: szabadon emlídom azok részére, kik előadásom sulyát mérlegelni fogják, hogy én 1849-ben Budavár ostroma alatt mint a Görgey vezérlete alatt állott magyar honvédhadsereg főtaborkarához beosztott honvédszázados hadbíró szolgáltam, tehát a Görgey főtaborkarának egyik tagja voltam.

Ily minőségben szerzett közvetlen tudomásom alapján mondhatom, hogy tévedett

Klapka tábornok ur, midőn a „Nemzet“-ben azt állította, hogy Petőfi Görgey tábornokának nagy meglepetésére, tisztjei közt látta. — Petőfi Görgey tábornokának tisztjei közé sohasem tartozott. — Sőt midőn Petőfi Budavár alatti táborunkban megjelent: már honvédtiszt ruháját is letette, és köztünk polgári öltözetben járt.

Petőfi Budavár alatti tartózkodásáról én e következőket tudom:

Egy napon, midőn a „Fácánhoz“ címzett vendéglői szállásomról szolgálatot végezt a főhadiszállásra felmentem, Görgey előszobájában hadsegédével, Molnár ezredessel beszélgettem.

Egyszer megnyílik a szobaajtó, s nagy meglepetésemre Petőfi jött ki onnan.

Jó napot Sándor! hát te mit keresesz itt? kérdem tőle.

Görgey tábornoknál voltam saját ügyemben — válaszolt ő.

— Mi bajod van?

— Jaj barátom, nem lehet azt egy szuszra elmondani. — Klapka tábornokkal volt egy összekozeczanásom, mely miatt le is tartóztatott, de a mint látod, most már szabad vagyok.

— Mi bajod van Klapkával?

— Elmondom később. — Hát te a Görgey tábornokhoz tartozol?

— Igen, barátom! — Per vários casus ide jutottam.

— Szeretnék az ostrom ideje alatt itt maradni. — Hol huzhatnám meg magamat, nem tudó?

— Jőjj hozzám. Megosztom veled szállásomat. Légy vendégem.

— Köszönöm! elfogadom szíveségedet. Épen elmúlt deli 12 óra. — Befogattam

fogatomba. Petőfit felültetém s a Fácánhoz hajtatunk.

Megerkezésem után rendelkeztem, hogy kettőnk számára terítsenek.

En e fogadóban, egy kis incidens miatt, szívesen látott vendég valék.

Az ostrom alkalmával a váról sokan kiszöktek s honvédek által, mint kémkedéssel gyanúsítottak, a leg többen letartóztattak és a főhadiszállásra kísértettek. — Ezek közt volt a vendéglőnek is egy fia, kinek én szabadonbocsátást adtam — nem forogván fenn ellene kémkedés gyanuja — kieszközöltem.

A vendéglős házaspár közbenjárómat meghálálni óhajtván, vendégül hívott, s az ostrom ideje alatt náluk tanyáztam.

Ezen körülmény jutottat engem azon helyzetbe, hogy Petőfit vendégül elfogadhassam.

Felhozták az emeleten lévő szobánkba az ételt, s mindketten asztalhoz ülünk.

Jó étvágyam lévén, azt sem vártam, hogy a leves meghűljön, hanem azonnal hozzákezdtem az evéshez.

Petőfi könyvet húzott ki zsebéből és olvasott.

Vártam, hogy majd csak hozzákezd az evéshez, de biz ő olvasott.

— Egyel már Sándor! elhül a levesed. Nem evett.

— Ugyan egyel már, hisz mindjárt hozak a húst is.

— De mikor oly gyönyörűek ezek a Kazinczy gondolatai.

— Kazinczy ide, Kazinczy oda, barátom! első a has. — Töltsd meg előbb a hasadat, aztán majd elmélkedhetsz Kazinczy gondolatai felett.

— Ugyan kérlek, hogy lehetsz oly prózai ember! — Hát a kibem szellem van, ehe-

kal látta el s mint látszik, életében szigorúan őrizte a nyilvánosság elől. Ezenkívül van a kéziratok közt egy „H a d a k u t j a” című költői elbeszélés, továbbá több részlet a „Toldy” trilógiából, miket azonban Arany époszából kihagyott.

Arany Jánosról a müncheni „Allgemeine Zeitung” is igen melegen emlékezik meg dr. Sch. tollából. „Arany János — ugymond — a jelenkor legnagyobb magyar költőinek, sőt egyáltalában a magyar nép legjelentékenyebb költőinek egyike volt. A fájdalom általános ez ember elvesztése fölött, mert Arany, mint költő és ember, egyaránt tiszteltetelmű volt. Az érte való gyász messze kihat Magyarországot határain túl is; mert Arany költeményeit csakugy ismerik és becsülik a külföldön, miután a különféle fordítások által a külföldi, de különösen a német közönségnek hozzáférhetővé vannak téve.” Ezután hosszan ismerteti Arany életét, működését, egész haláláig s a közleményt meleg szavakkal fejezi be.

Kossuth Lajos életmódja.

Lapunk újdonsági rovatában megemlítjük azon czélt, melyért az „Atheneum” társaság küldöttei Kossuth Lajos nagy hazánkfánál jártak.

A hazaérkezettek közül Urváry Lajos a „P. N.”-ban tárczát írt Kossuth Lajosról, melyben a nagy hazafi életmódjáról többek között ezeket írja:

Mint tudva van, nagy hazánkfia most általában Turinban lakik. A bájós baracconei villa, ritka szép kertjével s ebben Kossuth Lajos saját tiltatványeival, egy olasz család kezébe került. Ibsz elhunytával nagyon magányos lett a lak; Kossuthot fia is kérték, hogy költözzen a városba, hol több kényelemtől rendelkezhet. Kossuthot azon vágy is, hogy fiát, Lajost, ki főmérnöke az Alta Italia állami vasutnak, s kinek hivatala Turinban van, — naponkint láthassa, szintén Turinba vonzotta s így megtörtént, körülbelül egy évvel ezelőtt az átköltözés.

Kossuth turini lakostálya igen barátságos s a kertré néz. Fia, Lajos is nála lakik. Másik fia Ferencz, havonkint szokta meglátogatni. Most nővére Ruttkayné urölgy is Turinban van Kossuthnál s ő a Kossuth-ház színterére méltó, nyárias háziasszonya. A tavasszal azonban eljön látogatába ismét Budapestre de csak néhány hétre. Azután ismét visszatér Turinba. „Majd csak együtt töltjük el napjainkat testvéremmel” — mondá egy bánatos mosollyal, elbeszélve elete egyes történeteit, melyek oly szorosban egybeforrának Kossuth Lajos történetével.

Kossuth életrendje változatlanul a régi, s nyolczvan éve daczára ma is oly egészséges és erőteljes, mint a java korában levő férfi. Sokat dolgozik most is és kivált sokat olvas. Különösen a mi a magyar hírlapokat illeti, dolgozó szobája egész olvasó terem. Az Atheneum összes lapjai járnak neki s ezenkívül több vidéki lap. Turinban Kossuth nem tesz látogatásokat s a tulajdonképeni olasz társaságon kívül el. „Alig ismerék itt néhány embert — ugymond — s ritka dolog, hogy az utcákon tett, órákig tartó sétáim alkalmával ismerősre akadok.” Mindig maga sétál, naponkint néhány órát. Látogatókat ritkán fogad. A Turinba jövő magyarok s egyéb idegenek közül az angolok teszik tiszteletüket Magyarországot kormányzójánál. Különben a Kossuth család rendszerint a világtól elvonultan él. Az ifju Kossuthot hivatalos dolgai már kora délelőtt iródjába szállítják s csak este az ebédnél találkozik az egész család. Ebéd

után a dolgozó szobába vonulnak vissza s olvassák a magyarországi hírlapokat, melyeket a delutáni posta hoz. S mellesleg megjegyezve, a posta igen rendetlen. Olykor két-három nap nem érkezik lap, aztán egyszerre jön meg az egész csomag. S a mint a lapok megérkeznek, nem képzelhető figyelmesb olvasójuk, mint a két Kossuth és Ruttkayné urölgy. Elolvassák a lapokat ejétől végig, sokszor megjegyzések kísérvé egy-egy hazai hírt. A vidéki lapok csak oly figyelemben részesülnek, mint a fővárosiak.

Kossuth szenvedélyes dohányos most is, és szivarfüst mellett szeret elbeszélgetni. A legkülönbözőbb dolgokról folyt a társalgás s az angol nyelv is szóba kerül, megkérdezzem: igaz-e azon állítás, hogy fogságában Shakespeare-t tanult meg angolul? Kossuth erre a következő nyagyérdék felvilágosítást adta:

Albachnak, a hírneves prédikátornak sokat köszönhetek. Midőn gyönyörű prédikációit hallgattam, kérdeztem tőle, hogy jutott e ropant ismeretekhez, melyek szónoklataiban nyilvánulnak? Igen egyszerű n — felelé. Sokat tanultam és sokat szemlélődtem. Midőn magamban vagyok, elgondolkozom mindazon, a mit tanultam; rendbe szedem ismereteimet és számot adok azokról. Konstatálom, mit tudok és számba veszem ismereteim hiányait, melyeket azután kiegészíteni igyekszem. Higgye meg, ez nem rossz iskola.

S Albachnak — folytató Kossuth — igaza volt. Midőn mint vizsgálat alatt levő fogoly voltam elzárva, jó hasznát vettem tanácsának. Magányosan voltam elzárva és könyvet nem adtak. Hiába kértem, könyörögtem; adjanak olvasni valót, adjanak papírt, tollat, adjanak bármely munkát: mind e kerésemet megtagadták. S egyedül, magányosan kellett ülnöm sok moru fogságomban — hosszú, hosszú hónapokon át. Eszembe jutott mind azok gyászos sorsa, kik a szörnyű magányos fogságban megtebeoydottak. Igyekeztem szellememet foglalkoztatni. S eszembe jutott Albach tanácsa. Szemlélődtem Rendeitem ismereteimet, számot adtam magamnak mindarról, a mit tudok. S elgondolkoztam az ország sorsán s megállapítam lelkenben a teendő sorát. Abban, a mit később tettem, nagy része volt a börtönbeli szemlélődésemnek.

Midőn elítéltek, akkor kaphattam könyvet De kikötök, hogy valami „unverfänglich” dolgot kérjek. Megkérdeztem, hogy Shakespeare „unverfänglich” e? Azt feleltek: igen — s megkaptam Shakespeare angol kiadását s egy angol zótárt.

De az angol nyelv alapelemeit nem ebből tanultam. Atyám igen gondos nevelésben részesített és már ifju koromban tanultam angolul. Birtam az angol kiejtést, habár nem is rendelkezem szöböséggel. Shakespeare Viharját kezdtem olvasni s könyv nélkül betanultam az egészet. Midőn aztán Angliában s Amerikában angol beszédeket tartottam — az angolok elcsodálkoztak. „Ez oly sajátságos tösgyökeres angol nyelv, melyet mi már nem beszélünk” — mondták mindenfelől. „Az angolok — jegyezte meg egy angol lap — Kossuthól angolul tanulhatnak.” S angol beszédeim hatásának ez az egyik titka. En oly tösgyökeres angol kifejezéseket használtam, melyeket a mai angol társalgásban alig használnak. En Shakespeare nyelvén szoltam az angolokhoz.

Negyven év mulva.

Tömeges összejövetel Debreczenben. November elsején érdekes találkozás lesz Debreczenben. Akik negyven év előtt tanultak

lapon; hogy e miatt Klapka — akkori ideiglenes hadügyminiszter — Debreczenben öt sértőleg megtámadta, melyet ő aztán egy hozzá intézett levelben köllőleg visszatört. E miatt és egy verse miatt, aztán őt a fővárosban le-tartóztatta. Epen ezen ügyben jött Görgey-hez is.

Elbeszélése közben nagyon ingerült volt Klapka tábornok ellen; sőt olyan kifejezésekben tört ki, melyeket ismételni nem tartok szükségesnek. Leszolt minden volt osztrák tiszttel.

— De hát Sándor, hogy szídhatsz te minden volt osztrák tiszttel? hisz vezéreink mind azok voltak és mégis mily hűlen szolgálták a hazát, s mily diadalmas csatákra vezérreltek bennünket már eddig is. Náluk nélkül keveset érnénk.

— Nincs szabály kivétel nélkül — vágott közbe. — Megvallom, a volt osztrák tisztek nagyobb részében nem sokat bízom, de ez a Görgey engem meglepett. Mindig valami hideg borzadály fogott el, ha a hallottak után erre az emberre gondoltam. És a vele való találkozáskor engem meglepett. Hideg, kimért, katonás magatartásu embert ismertem fel benne, ki nem kicsinyes pedantériával tartja fenn katonai tekintélyét.

Petőfi, mint csupa tűz és lánglelkü ember, hamar megharagudott valakire, de ép oly hamar lobbant fel benne valaki iránt a jó indulat is.

Görgeyt aztán előttem több ízben dicsérvé, sőt egy költeményében, melyet mint szemtanu Budavár bevétele napján a győzelem hatása alatt írt, melyet Remellay Gusztáv és előttem fel is olvasott, fel is magasztalta.

Hová lett e költemény? Ki tudja? Később nem változott-e véleménye Görgeyről, és nem semmisítette-e meg költeményét maga? Ki tudja? ...

Az ostrom ideje alatt áthoztattk Pesről

együtt az itteni ref. főiskolában, e napon találkoznak ismét.

Csaknem felszázadja. Csupa ifju ember volt, százötvennyolcz, jogász és theologus, telve szép reménnyel, önérzettel, büszkeséggel, pezsgő fiatal vérrrel és hazafisággal. Ma „Ki villaggá, ki meg a porban.”

Tizen közülök, kik Debreczenben maradtak, elhatározták, hogy ha lehetséges együvé csoportosítani még az egykori tanuló társakat, megkísérvék. Felhívták bocsátottak ki, s akinek lakását, holéjét kúphatolhatták, küldöttek mindeniknek. A százötvennyolczból csak ötvenkilenczen vannak, kikeről teljes biztossággal lehet mondani, hogy elnek.

Sokan előnek, és minő lesz e találkozás! Ötvennyolcz-hatvan éves, megtört, őszhaju férfiak könyezve dölnek egymás karjába.

Csaknem szazan a csöndes emberek közé tartoznak, vagy legalább bizonytalan, hogy mi lett belőlük. Halottak napja ép alkalmas a visszaemlékezésre, szentelhetnek egy-egy könyvt az elhunytaknak is.

Az összejövő, egykori tanuló társak november 1-én este 7 órakor találkoznak Froher szállodában. Nov. 2-án reggel 9-kor hálaadó istentisztelet tartatik a főiskola imatermében, mely után ugyanott összejövetel tartatik, a mult idők eseményeit, önéletrajzaikat beszélék el. Ugyanez napon déli 1 órakor közős ebéd a Froher szálloda éttermében.

Azok névsorát, kik még életben vannak, s kiknek összejövele várható, ugyszinten azoknak, kinek holéte bizonytalan, nem lesz érdektelen itt közölnünk:

A debreczeni főiskolában tanuló társak voltak az 1842-43-ik és következő években.

1842-43-ik I-ső félévben:

- Bagosi Lajos, ügyvéd T.-Sz.-Miklóson.
- Balogh Lajos, h vatalnok Debreczenben.
- Barta Antal, alpolgármester Makón.
- Bede József?
- Buda'azi István, birtokos Debreczenben.
- Csehszombati Samu?
- Deák Péter, birtokos Sz.-Mihályon.
- Dobozy Miklós, bíharm. főjegyzője N.-Váradon.
- Dolinai Gábor, tanító volt Harsányon.
- Elek Károly, lelkész Sarmaság községben. Szilágyi u. p. Majád.
- Ercsei Sándor, ügyvéd Szalontán.
- Erdélyi Samu, jegyző Földesen.
- Erdélyi Samu, jegyző Er-Tarcsán.
- Farkas Antal, ügyvéd Szathmár-Németiben.
- Fazakas Sándor, fitanító Erkeserűben u. p. Ersemlényen.
- Förizs Aron?
- Guti Benjámin, ügyvéd Budapest IV. kerület Károlyi-utca 12-ik sz.
- Hatvani Gábor?
- Horváth Pál?
- Ivánka Samu, orgonista S-Patakon.
- Kalmár Elek?
- Káldi János, felső-szabolcsi tiszszab. pénztárnok Kis Várdán.
- Kató János?
- Kiss Sándor, magázó Debreczenben.
- Kis József olasz kir. ezredes Budapestben.
- Kósa Dániel, lelkész hol? *Debreczenben*
- Kovács Mihály?
- Kölcsey Antal, földbirtokos Mikolán.
- Kunsch József?
- Kuthy István, kir. ügyész Jászberény.
- Lendvai Imre?
- Lipsei József, földbirtokos T.-Füreden.
- Mátyás Pál, Szerepen tanító volt, állítólag meghalt.
- Mészáros András?
- Nagy Sándor, hivatalnok Debreczenben.
- Nemethy Lajos, lelkész Debreczenben.
- Simonffy Sándor, törvénszéki levéltárnok Debreczenben.

nejeinket is, — és igen jó napokat töltöttünk együtt.

Egy ízben a két nő, holmi aprólekos tárgyak bevásárlása végett Petőfit átküldte Pestre.

Agyugolyók zápora közt át is ment Petőfi a Dunán: hozott is egyet-mást, de biz annak a nők nem tudták hasznát venni.

Budavár bevétele után, 1849. július hó elején Kecskeméten találkoztam Petőfivel, honnan ő Erdélybe Bémhez ment. — Többé nem láttuk egymást.

Klapka tábornok ur, kit mint az I. hadtest parancsnokát, a Görgey táborában mindnyájan tiszteltünk, talán a hosszú idő lefolyása miatt, előadásában itt-ott tévedett.

Bármí volt összekocczanásuk oká, a halál annak véget vetett.

Hogy Klapka tábornok ur is kibékült, azt igazolja a „Nemzet”-ben közzétett cikkének eme passusa: „a hálás érzelmeiktől áthatottan szöröm én is két kézzel a babérlevelet az emlékoszlopra, melyet a hálás nemzet emelt az ő halhatatlan geniusának.”

Nemzetünk hálás elismerése megérdemelt emléksobrot állított a nagy költő és hazáját a rajongásig szeretett hazáfnak.

Amde alig lepleztük le Petőfi emléksobrárt, már Arany János nagy költőnek ragadta el tőlünk a halál, azt az Arany Jánost, kit Petőfi testvérenek tekintett és testvérként szeretett. A nemzet tudni fogja kötelességét Arany iránt is.

Melyik volt a kettő közül a nagyobb? azt megmondani nem lehet.

A tudomány az ember szerzeménye, s oly letrá, melyen egyik tudós a másik fölé lép. A költők nem egymás fölé, hanem egymás mellé lépnek.

A költészet — mondja Hugó Victor — „un coup d'aile”

A költészet s vele a költő örök életet él.

- Szabó Samu, birtokos Debreczenben.
- Szabó János, nyug. m. kir. udv. tanácsos.
- Szél Sándor?
- Szemerjai Ferencz?
- Szilágyi József, lelkész Sályiban.
- Tóth Miklós, lelkész Sz.-Mihályon.
- Tüdös József, városi számvévo Debreczenben.
- Ujfalusi Soma, kataszteri biztos Debreczenben.
- Uray Antal?
- Jámor Lajos, ügyvéd Derecskén.
- Józsa Gábor?
- Juráh László?
- Váradi Dániel, Egerben.
- Vadai József, tanító Er-Endrédén.
- Varga Lajos, lelkész Panyolán.
- Vedres István?

1842-43 II-ik félévben jöttek:

- Bartha András, lelkész K.-Kerekiben.
- Bajcsi Sándor, ügyvéd Szarvason.
- Bessenyei Mihály, földbirtokos Erdő-Gyarak.
- Borsos Ferencz iparegyesületi tak. és hiteltintezeti igazgató Debreczenben.
- Erdélyi István, bejelentési hiv. főnök helyettes Budapest.
- Hegymegi János?
- Hencz Mihály?
- Kállay Lajos?
- Kállay Moricz?
- Nagy Dénes?
- Pap Sándor?
- Sári Lajos, irnok Szoboszlón.
- Simon Lajos?
- Sütő János? talán telekkönyvezető Bőszörményben.
- Szegedi János, énekvezér H.-Bagonon.
- Zsifkovics Gergely.
- Tóth Albert, gazdatiszt Acsádon,
- Juhász Antal.

1843-44. I-ső félévben jöttek:

- Hajnal Antal, k. járásbíró Jászpatáhi.
- Vámossy Mihály, igazgató tanár Pesten.
- Csák János, lelkész Vésztőn.
- Szabó György?
- Csathó Sándor, tanító Szentesen.
- Helmezi Károly, tanító T. Földváron.
- Megyeri György, talán tanító volt J. Hodoson.
- Szabó Lajos?
- Hellebrand Miklós, ügyvéd Szarvason.
- Rokonszer Illyés?
- Szondi Imre, lelkész K.-Peregen.

1843-44 II. félévben jött:

- Bulyovszky Gyula, író Budapestben.

1844-45. I-ső félévben jött:

- Ördög Mihály, ügyvéd S.-A.-Ujhely.
- Oroszi Miklós, földbirtokos Suránban.
- Deme Ferencz?
- Kézi József?
- Tormási Lajos?
- Bloch Károly, tanfelügyelő Miskolczon.
- Breznai István?
- Csabai Károly?
- Demetrovics Timótheus?
- Grósz Lipót, orvostudor m. kir. osztálytanács Budapestben.
- Iván Károly?
- Neschics Sándor?
- Jenei Károly?

1844-45. II. ik félévben jöttek:

- Tóth Eduárd, ügyvéd Békésen.
- Boros Pál?
- Györfi Imre, iktató Hajdumegyénél Debreczen.
- Orenstein Lipót, orvostudor hol?

1845-46. I-ső félévben jöttek:

- Márton Mihály, lelkész hol?
- László Antal?
- Konstantinovics György, ügyvéd H.-M.-Vásárhelyen.
- Sütő Menyhért?

1845-46 II-ik félévben jöttek:

- Kun Ferencz?
- Kassay Károly, magázó Margittán (előbb ugyanott lelkész)

A tiszta-eszlári eset.

Nyiregyháza, oct. 29.

A vizsgálóbíró az oly sokszor emlegetett tiszta-eszlári esetben tegnap, miután ügyészi indítványra a fővádlottakat még egyszer kihallgatta, a vizsgálatot tökéletesen befejezte s az összes periratokat áttette indítványtétel végett az ügyészhez. Az államügyész azon indítványának, hogy a letartóztatott Vogel Amsel, Taub Manó és Scharf Józsefnek szabadlára helyeztesse, a vizsgálóbíró csak annyiban adott helyet, hogy Vogel Amsel már szabadon bocsátott. Ezenkívül a vizsgálóbíró még Smilovics Jankel szabadonbocsátását is kimondotta.

E végzésekkel szemben a királyi ügyész a törvénszékekhez felebbezett azon indítványt, hogy a fogva levő Taub és Scharf s szabadlára helyeztesse, Smilovics Jankel ellenben továbbra is fogva tartassék, miután vallomásai őt súlyosan terhelik s azon veszély forog fenn, hogy szabadlára helyezve, a per lefolyását megzavarhatná.

Napi hírek.

— Tóth Lajosnak, a mi derek s koronás arany érdemkeresztel is kitüntetett ispotály külvárosi tanítóknak jól talált arczképet s életrajzát hozta a Rill J. által szerkesztett „Magyar Paedagogiai Szemle.” — Együttal megemlítjük, hogy érdekes adatokat hoz e derek tanítóról a Görömbei Peter által írt s nemrég megjelent „Nagy-Kállói ref. egyház története” még az 1848 előtti időből, mikor a mi mostani néptanítónk a nagy-kállói ref. gymnasium igazgató-tanára volt, mely tanintézet az ő vezetése alatt, mint az említett könyv kiemeli, kiválóan virágzott.

Gyásznapok rendez a főiskola tanuló ifjúsága az oratóriumban november hó 19-én Arany János emlékeztérére. Az ünnepélyen a tanárkar részéről Géresi Kálmán emlékeztetőt fog tartani. A főisk. irodalmi kör pedig egy gyászodóra 5 darab aranyat tűzött ki pályadíjúl. A pályanyertes oda szintén a gyásznapok fog elszavalatni s a főisk. cantus énekelni fog.

Ritka sző ősi napjaink vannak. Május legszebb napjaival vetekedik most az október vége. A hőmérő árnyékban 17-18 R. fokot mutat. Lepkék tarka seregét láttuk repdesni a nagyerdőn. Hirsch főhadnagy meglepetéssel pedig teljesen érett málnát kaptunk mutatónul.

Debreczen város monographiája még mindig kapható a város könyvtárában. Ára a díszesen kiállított vasok kötetnek 5 frt.

Dietrich alezredes megérkezett városunkba s átvette a 39 ik ezredes főlőti parancsnokságot. A mint tudjuk az alezredes most ezredessé lett előléptetve Óhajjuk, hogy az új parancsnok magyaros szelleme által is oly barátságos jó viszonyra nyerje Debreczen polgárságát, mint előde.

A debr. dalárda 4-ére tervezett hangversenyét f. hó 2-án csütörtökön este fogja megtartani a Bika díszes éttermében.

Hat kis kulcs találtatott. A tulajdonos a város könyvtárában álltalveheti.

A „Bika” éttermet ünnepélyes katonai zenekarral holnap este nyitják meg. Az éttermek igen díszesen vannak felszerelve, és a régi jóhírű pontos kiszolgáltság biztosítja, hogy nagy látogatásnak fog örvendeni. Holnap a zeneestély alkalmából 30 k. beme-neti díj lesz.

Katonai előléptetések. A helyben állomásozó katonaságnál a következő tisztek léptették elő u. m. A 39-ik gyalogezrednél Dietrich Adolf alezredes ezredessé, a 15-dik huszárezrednél Girówitz Ede kapitány őrnaggyá — a 2-ik honvédszárezrednél Grócsák Kálmán alezredes ezredessé a 42. honvédszázalójánl Becsey Antal őrnagy ezredessé.

Lóvonatu vasut. A lóvonatu vasut kiépítése tárgyában a bécsi vállalkozó és a város által alkotott bizottság részéről szombaton hosszú ideig tartó tanácskozások tartottak. Mint biztos forrásból értesültünk, a tárgyalás oly eredménnyel folyt, mely remélhetőleg teljes sikerre fog vezetni, és így csak rövid idő választ el attól, hogy régen nélkülözött lóvonatu vasut könnyítse városunkban a közlekedést.

A tüzoltáshoz. Minden emeletes háznál előforduló tüzeseteknél nélkülözhetetlen tolu létrát rendelt meg a helyb. önk. tüzoltó egylet, mely a múlt héten már meg is érkezett. A tolu létra minden más létránál csel-szerűbb, biztonságosabb és gyorsan alkalmazhatóságánál fogva. Ezzel egyidejűleg megem-itjük, hogy önk. tüzoltóink felszerelése oly teljes, hogy a legnagyobb veszelynek is képesek vele ellentállani.

Simonyi Ernő sírját Zelenay Otília k. a., ki Simonyit végperceibe annyi önfeláldozással ápolta, ugyanazon koszorúkkal illetve szalagokkal fogja földszíni eni halottak napján, melyeket Simonyi elhaltakor Abbaziába küldöttek volt Mint a „W. Grenzboten” írja, összesen 31 ilyen koszoru van. Ezek között van a függetlenségi párté, a kolozsvári egyetemé, Fiume városé, Péchy Tamásé, a képviselőházé, Szapary Géza grófé stb.

A „Debreczen” és még más antisemita lapok annak idején kétségbe vonták, hogy az, a mit Csernátóny, Kossuth Lajos nagy hazánkfának a zsidókérdésben tett nyilatkozatáról mondott, hűen volna előadva. Most ugyane tárgyra vonatkozólag Urváry Lajos, ki a múlt héten járt Kossuthnál, ezeket írja a „P. N.” tárcájában: „Turinba egyenest a képviselőház üléséből utaztam, azon ülésből, melyben Csernátóny s Önödy a tiszta-eszlári ügyben interpelláltak a kormányt. A két nap alatt, melyet nagyhazánkfia közelében töltöttem és ebedjénél, melyre egész utazó kis karavánunkat meghívni szives volt, többször elbeszélgettünk a zsidókérdésről. Hogy mint vélekedik ez ügyben Kossuth: azt híven elbeszélte Csernátóny. Az ő közlései következt ben Kossuth Magyarországból sok levelet kapott. Névle-eket s nével aláírottakat; antisemitáktól és zsidóktól. Ez utóbbiak azt írják Kossuthnak, hogy a zsidósági sajtó nagy részének a zsidókérdésben tanúsított magatartása elriasztja a zsidókat a függetlenségi párttól. Az antisemita kárhözhatják Kossuthot azért, hogy a zsidók elleni fajgyűlöletet a század civilizációjával ellentétesnek tartja. E levelek egy része már már valószínűleg Kossuth közelebbi politikai barátjai kezében, Magyarországon van.”

Színházi műsor a jövő hétre. Kedden: „A pálinka” színmű először; szerdán: „A pálinka”, másodsor; csütörtökön: „Halottak esteje”, színmű; pénteken: „Csók”, vígjáték; szombaton: „A drago-nyosok” operette; vasárnap: „A neslei torony”; dráma; hétfőn: „A milimari”, népszínmű.

Egy derék magyar zsidó és Kossuth Lajos. Talán nem egészen ismeretes a következő, a forradalom alatt lefolyt történetke, melyet a „Nemzet” ír le megbízható forrás után: Akkor, midőn Kossuth az önvédelmi harcz alatt megkezdhetette a támadó háborút az osztrák hadsereg ellen, szükségessé volt tudára adni az os romolt Komárom védőseregének, hogy felszabadító csapatot küld. Az üzenet átadására azonban nem vállalkozott senki, is-merve a veszélyeket, melyekkel egy ilyen feladat jár. Végre akadt egy zsidó polgár. Kossuth egy pár sort írt egy papírra, azt finoman betakarták egy kis kauscsuk zacskóba, melyet a polgár nyelve alá rejtett el. Így aztán neki

indult Komáromnak; csak éjjel haladhatott, mert nappal nem merete magát a fenyegetett vidéken mutatni Szerencsésen be is jutott a várba; ott az üzenet persze nagy örömet okozott; kapott választ is s azzal együtt vissza tudott menni Kossuthhoz. Kossuth azt mondta neki: Ön valóban kitűnő szolgálatot tett. Ha katoná volna, ezért tisztte nevezném ki. Így azonban kénytelen vagyok megelégedni azzal, hogy önt megjutalmazom. S néhány ezer frtot akart neki adni. A zsidó polgár azonban nem fogadott el belőle többet, csak — 58 frtot, mert annyi volt, — ugymond — a költsége, a mit tett, azt hazafiságból tette. A dolgot titokban akarták tartani, de híre terjedt s azért a polgár kénytelen volt a külföldre menekülni. Kossuth ajánlásai folytán szivesen fogadták mindenütt s ő Ausztráliában telepedett le s ott él maiglan is.

Egy férfi hullát találtak ma reggel a czeledütczai temető árkában. Egy kis kutya őrizte hűségesen a hullát, melynek kiletét nem tudni s így közszemlére a helybeli kórházban kitétek.

Az „Irataim” negyedik kötete. Most jötték meg Olaszországból Urváry Lajos orsz. képviselő, Vérey, Az Atheneum igazgatója és Zsigrai jogtanácsosa, kik mint az Athenaeum részvénnyársulat küldöttei jártak nagy hazánkfánál, Kossuth Lajosnál és szerződést kötöttek vele az „Irataim” 4. kötetére vonatkozólag. Ivenkint 1000 lira irói díjat adnak, ha a könyv megjelen 5000 frtot aranyban és fele hasznát a könyv jövedelmének.

A Pálinka holnapi előadása iránt igen nagy az érdeklődés, úgy hogy már előre számos ülőhely jegyet elvittek. A híres darab egyik hatásos jelenete egy „mosóba” foly-le, hol mosogató leányok hajba kapnak. E kép szokatlan és realistikus voltánál fogva nagy hatást szokott gyakorolni, ugyzint az utolsó változás midőn Coupa ut delirium tremus gyötri. — Az állvány összeomlása díszlet próbája ma volt s kitűnően sikerült.

József főherczeg mint hírlapíró. A „Tüzoltó Közlöny”, mely legújában derekas, ügyes lapvezéret nyert Markuszovszky Bélában fölszólította a vidéki tüzoltó egyleteket, hogy egyetűk ismertetését a lapnak küldjék be. József főherczeg erre, mint az alcsuthi tüzoltó-egylet főparancsnoka, egy sajátkezűleg írott cikket küldött be a „T. Közlöny”-höz, mely a nagybecsű cikket a jövő hónapban fogja közölni.

Egy derék zsidó rabbiról emlékezik meg a „Függetlenség”. Ez Elfer Jakab szarvasi rabbi. Elfer Jakab, mikor Szarvasra megválasztották rabbinak nem tudott magyarul. Hat év alatt olyan jól megtanult, hogy most a jobb magyar hitzönokok közé tartozik. Elfer Szarvason a 48-as pártnak kiváló tagja volt, és általában mindig kiemelte, hogy ő csak vallásra zsidó, de nemzetségre magyar, és híveivel is folyvást így irányban tartott szónoklatokat. Hogy mily derék, hazafias és felvilágosodott ember volt, tanúsítja a körülmény, hogy Szarvason a legelső keresztény házaknál szivesen fogadták. Legközelebb megválasztották Hevesre rabbinak. A bucseustelyen, melyet tiszteletere adtak, a legválogatottabb társaság volt együtt. Ott voltak a szobabiron kívül különböző felekezeti papok, ügyvédek, orvosok, s mindnyájan melegen váltak el tőle.

Nagy vihar Fiumében. Fiuméből távirják: Rendkívül erős Sirokko mellett szombaton reggel Fiume előtt a kikötőben három üres brigga partra vettetett. A horgony szerencsés kivetése következtében azonban emberélet nem veszett, sem a kikötő nem szenvedett rongálást. A zivatar folyton tart s a part mentén szerencsétlenségektől lehet tartani. Az „Octonello” nevű osztrák kétárboceos a kikötőbe akarván vonulni, hajótörést szenvedett. Ezen napon már a negyedik hajótörés. A pilóták reggeli 3 óratól fogva folyton készen állanak.

Borzasztó eset Mácsán. A Vác köz-zeleiben fekvő Mácsa faluban, borzasztó eset történt. Egy földmives nejét, anyósát és kis gyermekét egy az ácsok által használni szokott nagy furó nyelével agyonütötte, azután házat felgyújtotta. Mikor a lángok legjobban nyaldosták a falakat, berohant a házba, hogy majd odaveszítse magát; de félvén a lassu kínos haláltól, csipőre fölött jobbról is, balról is egy-egy mély szurást ejtett magán. Bár sebei súlyosak, miután beleit nem érte a kés, nem veszélyesek. A tűzből is még idején mentettek ki. Nem tudni, hogy mi vitte a szerencsétlen e borzasztó lépésre. Némelyek az mondják, hogy elmezavarban követte el tettet.

Dynamit a színházban. A moszkvai udvari színházat csak egy szerencsés véletlen mentette meg a legiszonyabb katasztrófától. Egy még eddig ismeretlen egyén f. hó 20-án délután a próba alatt belopózott a színházba s a legelső pinczélépés alá több dynamittal teltött, rakétaalakú csövet helyezett, melyeknek az előadás alatt kellett volna felrobbanni. Erre lehet következtetni a merénylőtől tett előkészületekből. E szerencsés véletlen folytán még ideje korán rábukkantak a veszedelmes jószágokra s átadták egy hivatalos szakértő bizottságnak megvizsgálás végett. A merénylőnek még eddig nem akadtak nyomára. Moszkvában nagy emiatt az izgatottság s azóta minden este üres a színház.

Nagy váltóhamisítást követett el Windisch Antal a pozsonyi „Westungarische Grenzboten” c. híres antisemita lap kiadó-és szerkesztő társa. A váltóhamisítás híret már napok óta rebegettek Pozonyban, de bizonyosat senki sem tudott. A váltóhamisítás — mint most már ki van derítve — gr. Apponyi Albert kárára követett el és pedig egy 20,000 forintos váltó által, mely a pozsonyi első takarékpénztárhoz nyújtatott be és egy 4700 forintos váltó által, mely a pozsonyi iparbank ál-

tal számítottatott le Windisch Antal ezelőtt kereskedő volt Győrben, majd Pozonyban volt vasuti hivatalnok, fűszerkereskedő, takarékpénztári hivatalnok, újságíró s utóbb a Westurg. Grenzboten kiadó-és szerkesztőtársa. A vizsgálati fogságot már elrendelték ellene s vádlott már beismerte a hamisítást.

A triesszi kiállítás folytonosan fokozódott látogatásnak örvend. Ez annyival inkább örvendetes, mivel e hazafias vállalat valóban megérdemli a pártolást. Triessznek Ausztria-Magyarországhoz való csatlakozását — mely ezelőtt 500 évvel történt — nem is ünnepelhetek volna fényesebben — mint az ezen kiállításán feltüntetett eredményekkel, melyek hosszú évszázadok szorgalmának gyümölcsei. Rendszeresen találjuk e kiállításra összeállítva az ipar, mezőgazdaság, és tengerészet legkiválóbb gyártmányait a monarchi minden részéből. Ezen körülmény, valamint a közvetlenül az Adria partján regényes fekvésű kiállítási hely az, a mely jelenleg oly vonzerőt kölcsönöz Triessznek, és a rendezés is minden tekintetben olyan, mely semmi kívánni valót nem hagy fenn. A kiállítással összeköttetésben egy nagyszerű kisorsolás is rendeztetik, mely még eddig nem nyújtott nyeresémi kilátásokkal rendelkezik, mert 50 krajczár mint a sorsjegy árának lefizetése mellett bárki is 50,000 20000 és 10000 forint készpénznyeremények birtokába juthat. Ezenkívül számos rendkívüli szép nyeresémtárgyakkal rendelkezik e kisorsolás. E nyeresémények a legkiválóbb kiállítási tárgyakból állanak, és tanúságot tesznek a „bizottság” szakértelméről. — Hogy mennyire igaz az állítás, semmi sem bizonyítja jobban mint az tény, hogy az ékszeresek, a kiktől nyeresémtárgyak vétettek, késznek nyilatkoztak a nyeresémtárgyakat — kívánatra — 10% levonással visszavenni. Kiemelendő továbbá, hogy a megállapított 1000 kiállítási tárgyakon kívül még számos kiállítási tárgyak fognak kisorsoltatni, melyeket a kiállítók ajánlottak fel: A sorsjegyek 50 krajczár árban a triesszi kiállítás bizottság által adatnak ki (Triessz Piazza grande 2. sz.) A kereslet e sorsjegyek után oly nagy, hogy a sorsjegyek előreláthatólag rövid idő alatt teljesen el fognak fogyni.

Közgazdaság. Szüreti tudósítás.

Diószeg, 1882. okt. 27.

A szüretet nálunk október 12-én kezdték meg a kisjankai szőlőskertekben, hol mindég előbb szoktak szüretelni a megye által meghatározott időnél. Akkor háromnapig esős idő volt, s így az ott szüret mustban elég víz-rez lehet.

A diószegi, jankai, cseszesnyeháti hegyen okt. 16-án kezdték meg a szüretelést, mely azóta folyvást tart, mert a nagyobb szőlőbirtokok a ért sűrűnek később, hogy akkor munkást könnyebben és olcsóbban kaphatnak. A gróf Zichy szőlőjében is most szüret.

A szüretre — pár nap kivételével a leg-szebb idő járt a mai napig.

A szüret eredményével a gazdák nagy-része meg van elégedve; mert a ki nagy hordó bort várt annak lett öt-hat hordóval is.

A szőlő az egész hegyen jól meg volt érve, sőt asszu is mutatkozott. Az alj szőlőkben rohadó fűrt is elég volt. A must jó bort ígér s általában azt beszélük, hogy az ideitermés jobb lesz a 78-nál és megközelíti a 80-it. A bakarmust 17-18 fokot mutat, a közönséges 14-16-ot a Vagner mérő szerint.

A must ára 8-11 frt.

A borvevők — helybeliek és vidékiek — jönnek-mennek, egymást érik a hegyen, a mi ismét arra mutat, hogy az idei bor jó lesz.

SERTÉSÜZLET.

Az első magy. sertésüzlet és kölcsönfellegelő részv. társulat jelentése.)

Budapest-Kőbánya, okt. 29.

Az e heti piacon ismét exporteurók voltak a főb vásárlók. Különösen hízzott sertést vásároltak és mivel a felhajtás e tekintetben kívánni valót hagyott fenn, az állomány csök-kent és az árak emelkedtek. A hét kedvező hangulattal zárult.

Heti átlag árak: magyar szedett 260 — 300 klg. nehéz 60-60½ kr. 220-260 klg. nehéz 61 kr. — öreg 300 klg. felüli 58-59 kr. vidéki sertések 58-59½ kr. tranzitóban: szer-biai 59-61 kr. romániai 59-61½ kron.

Eleség árak: tengeri 8.50, árpa 6.60 métermázánknál.

Helybeli állomány: okt. 20-án maradt 81370 db.

Felhajtás:

Alsó-Magyarországból hizott	3670 db.
„ makkos	186 „
Erdélyből	— „
Szerbiából	2367 „
Romániából	1802 „
Szeremsi	— „
A magyar államvasuton hizott	193 „
„ makkos	920 „
A vidékről	— „
A budai vámonnál	— „
Hajón (szeremi)	— „
Összesen	90512 db.
Elhajtatót:	— „
Felső-Magyarországból	60 db.
Bécsbe	1553 „

Csehországba	497 db.
Bodenbachon át	5292 „
Ruttkán	1011 „
Dél-Németországba	117 „
Budapesti fogyasztásra	2621 „
Kütelkekre	100 „
A budai vámonnál	— „
Kőbányai szalonnatermelők	— „
A m. államvaspályán	760 „
Összesen	11951 db.
Maradt	78561 „

A részvényzállásokban volt	20544 db.
Az egészségügyi és tranzitó-zzállásokban maradt okt. 13-án	14246 „
Ehhez felhajtatót:	— „
szerb sertés	2367 „
román sertés	1082 „
Összesen	18415 db.
Elhajtatót	3805 „
Maradt	14610 db.

és pedig 4466 drb szerbiai, 10144 drb romániai. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től a mai napig 2131 db sertés a fogyasztástól elvonatott és technikai czélokra használtatott fel.

Bécsi vásár, okt. 24-én. Felhajtatót 4153 drb sertés, ezek között 1828 db orosz-lyengyel. A mult heti árak szilárdul tartatnak. Nehéz sertés 53-55 frt, középnehézű 44-52 frt, süldő és orosz-lyengyel 35-45 frt 100 kilogrammonként elsőuliban.

Drezdai vásár, okt. 23-án. A vásáron volt 519 drb vidéki és 490 darab magyarországi sertés, az előbbiektől 63, az utó-biakéktől 60, a románaiéktől 57 fillért fizettek ½ kilogrammonként.

Berlini vásár, okt. 23-án. Felhajtatót 7752 db sertés Mecklenburgi 59-60 márka, vidéki 56-57 márka, oroszországi 50-53 márka, szerbiai 52-54 márka, magya-rországi 57-58 márka.

Zelradék.

Disznózsír. Mérsékelt forgalom mellett az árak hanyatló irányzatot követtek és ½ frrtal csökkentek. I. min. kész aru hordó-stól 77 frton, hordó nélkül 74½ frrton köt-tetett.

Szalonna a hét elsején még 74½ forint-tal fizettetett, utóbb azonban lanyhult és vé-gül 73 frton kinaltatott. Füstölt szalonna kész-letek hiányában szilárdult és 80½ frrtal ke-rült forgalomba.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. Budapest, okt. 30. (Érk. d. u. 2 óra.) Innsbruckból érkezett hírek az árvizek apa-dását s az eső zúszását jelentik. Iszonyuk a pusztítások. A veszély még most sem mond-ható teljesen elhárítottnak.

Kairó, okt. 30. (Érk. d. u. 2 órakor.) A mi-nisztertaucás elhatározta Szudamba csapato-ka küldeni. Az Arabi pasa és vádlott társai ügyében kirendelt vizsgálóbizottság egy lovas zászadot kihallgatott, ki állitlag hallgatta a beszélgetést. Arabi és Mahmudsemi közt. — Mindketten megállapodtak, hogy Alexandriát felgyújtják.

Fiume, okt. 30. (Érk. d. u. 2 órakor.) A vihar lecsendesült. A már jelentettek kivül egyéb szerencsétlenség nem történt.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

II. Bérlet 10. szám. Kedd okt. 31. Először. **A pálinka.** Színmű 7 képbén. Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos **Vértési Arnold.** Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Nyilt-tér. Étterem megnyitás. Van szerencsém tudatni a n. é. kö-zönséggel, hogy a „Bika” újonnan és fé-nyesen díszített éttermeinek

ünnepélyes megnyitása holnap este lesz.

A megnyitáson a helybeli 39-ik gya-logezred zenekara fog HOCK JÁNOS karmester vezetése alatt játszani. Kitűnő és izletes italok és ételekről gondoskodva lesz.

Tisztelettel

Fehér Herman.

Hirdetés.

A fő-piacon teleky-utca sarkán levő zá-logkolcsón üzletben tolyó november hó 6-án del-után 2-től 3 óráig árverés fog tartatni, melyre a t. cz. közönség, és főkép a lejárt térítve-nyek birtokosai figyelmeztetnek azon hozzá adá-sal, hogy ha azon tárgyak fentnevezett napig vagy ki nem váltatnak vagy meg nem hosszab-bittatnak eladásra bocsátatnak.

Kelt. Debreczenben, 1882. okt. hó 22-én. **Katz Jakab.**

